



**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,  
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

**Regnault, Valère**

**Mogvntiæ, 1617**

[Cap. 19.] De octava excommunicatione in impediētes eos, qui victualia ad Romanam Curiam conuehūnt; & de nona in lædentes eos, qui ad eandem curiam recurrunt; & de decima in eos, qui lædunt ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

seq. n. 31. ratione paruitatis materia: excusari ab excommunicatione Legatum vel alium iusta negotia gerentem apud Christianam Religionis hostem, si ei offerat unum pugionem vel aliud huiusmodi armorum genus donec; quia inde nec grate damnatum Christiano exercitui fieret, nec hostili magnum adiumentum adderetur: nisi forte probabiliter præsumeretur, quod alia eiusdem generis ibi fabricarentur, aut aliunde quærerentur in notabile detrimentum Christianorum: quod semper in hac respectandum est: tanquam illud cuius gratia excommunicatio ista decreta est.

299. Septimum est, Eos qui fame, aut vi adiungunt, alia necessitate graui compellantur contra suam voluntatem ne pereant, vetita tradere, aut ferre Christianorum hostibus, excusari ab hac excommunicatione. Ratio est, quam tangit Nauar. præced. num. 26. quod vitam eripere à presenti mortis periculo, sit de iure naturæ, cui cedit ius humanum imponens excommunicationem. Quæ tamen excusatio non procederet, si prælium esset in præcinctu, & hostes fidei per arma quæ deferuntur iuandi essent in eodem prælio; tunc enim moriendum esset potius, ita exigente communi Christianorum salute, quam in illius perniciem dictos hostes iuuare. Pari ratione dici posse videtur, excusari quidem illos, qui pro redemptione captiui prædicta deferunt, non tamen in casu in quo inde tantum incommodum inuheretur Christianæ Reip. vt ad illud auertendum ratio suaderet occumbendum esse.

300. Octauum est, de quo post Angelum & Syluestrum Nauar. ibidem numero 27. non incurrere in hanc excommunicationem eum qui transportat arma Saracenorum in terram aliorum Saracenorum; excepto casu, quo ex ea translatione sequeretur dispendium Christianis: puta quia Christiani possunt impugnari à Saracenis ad quos transferuntur; aut quia inde illi sunt Christianis ipsius formidabiliores.

Nonum, de quo idem consequenter, in hanc excommunicationem similiter incurrere transportantes Saracenos ipsos cum suis armis. Similiter incurrere transfugas qui cum suis armis ex exercitu Christianorum transiunt ad Saracenos, ex eodem in sequen. num. 33. De iis autem qui Saracenis speculam, arcem, vel oppidum armis munitum tradunt, vel traditionem consulunt, vel iuuant; aut qui arma sua ita perdunt vt in manus Saracenorum veniant, aut inualecente prælio se dedunt vel fugiunt relictis armis, aut capti, & victi, arma tradunt; idem Nauar. ibidem num. 34. statuit omnes qui talia agendo mortaliter peccant, in hanc excommunicationem incurrere, vt ij quos nec ignorantia, nec materia paruitas, nec iustus metus mortis, captiuitatis, aut cruciatuum excusat.

301. Decimum est, probabile videri, quod non incurratur hæc censura, cum ex transportatione commodum potius nascitur Christianis, quam contra: vt si ex pecuniis armorum, multo plus iuuarent se Christiani quam inimici armis emptis. Id enim non est his, sed potius illis auxilio esse in bello.

Vndecimum est: si fideles habeant socios infideles à quibus iuuentur iusto bello contra alios siue fideles, siue infideles, & necessitas compellat; quia scilicet non sunt sufficienter armati; non incurrunt in hanc excommunicationem dando eis arma necessaria: prout Nauar. habet notabili 4. num. 15. Et ratio est, quia ius naturæ concedit, ad nostram defensionem adhibere quæ possumus sine Dei & proximi iniuria. Secus verò esset, si fraudulenter & dolose, aut per latam culpam, arma darentur talibus infidelibus, vt fiant inde potentiores contra alios Christianos, vel siue necessitate darentur in tanta copia, vt multum obesse possint Christianis, Nam tunc non est locus excusationi.

302. Duodecimum est, iuxta eundem Nauarum in præcedent. num. 14. non incurrere in hanc censuram dantes aut vendentes arma infidelibus, qui permittuntur morari in terris Christianorum; vt Romæ Iudæis & Venetiis Turcis: Sed videtur in eo tendendum distinctione. Nam si talibus dent, aut vendant arma, bona fide putantes eos illa accipere ad suos vsus, procedere potest ipsius Nauar. dictum. Si verò vendant mala fide, putantes aut putare debentes eos emere in detrimentum Christianorum, v. g. vt ad socios infideles ea transf-

mittant, videntur in hanc censuram incurrere: si non vt deferentes arma ad infideles in damnum Christianorum; saltem vt auxilium ferentes deferentibus. In mala autem fide aliquem esse vendendo (nisi forte haberet animum rem totam detegendi Magistratus, vt deportatio impediretur) his coniecturis deprehendi potest: primo, si prædicti infideles emant arma in magna quantitate; secundo, si clanculum, tertio, si bombardas, ballistas, & similia.

Decimum tertium est: verba illa (aliaque huiusmodi quibus Christianos & Catholicos impugnant comprehendere iuxta Nauar. in sequen. notab. 10. nu. 2. & 3. tam ea quæ sunt necessaria ad pugnandum, aut ad commode pugnandum, quam quæ sunt vitia, vnde ex eodem in seq. n. 42. in hanc excommunicationem incurrunt, qui arma deferunt hostibus nostræ religionis, iam habentibus plura quam indigeant de præfenti; quia non habent plura, quam quæ sunt eis vitia, aut quam quibus breui tempore egere possint, vitia aliquo prælio.

Postremum est: secundum genus personarum in quas hæc excommunicatio fertur, non comprehendere omnes qui certiores faciunt infideles de quibuslibet rebus Christianorum: sed eos tantum qui de rebus, quæ eiusmodi sunt, vt concernant statum communem alicuius reip. Christianæ; in cuius damnum & perniciem tale quid cedat. Similiter tertium genus personarum, non comprehendere quoscumque dantes consilium infidelibus; sed solummodo cum tale consilium cedit in damnum & perniciem Christianorum.

## CAPVT XIX.

De 8. excommunicatione in impedientes eos qui victualia ad Romanam curiam conuehant. Et de 9. in ledentes eos qui ad eandem curiam recurrunt. Et de 10. in eos qui ledunt Romipetas, qua feruntur his verbis.

8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes impedientes, seu inuadentes eos, qui victualia, seu alia ad vsus Romanæ curiæ necessaria adducunt; ac etiam eos, qui ne ad Romanam curiam adducantur vel afferantur prohibent, impediunt seu perturbant; seu hæc facientes defendunt, per se, vel per alios cuiuscumque fuerint ordinis, præminentie, conditionis, & status: etiam si Pontificiali, seu Regali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab ea eadem; sua vel aliorum operâ, interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent; nec non illos omnes qui iurisdictionem ordinariam vel delegatam à nobis vel nostris Iudicibus non habentes, illam sibi temere vendicantes, similia contra morantes in eadem curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu depradantes Romipetas, seu peregrinos ad vrbem causâ detractionis, seu peregrinationis accedentes, & in eam morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his, dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

## S V M M A R I V M.

305. De causis ob quas, & personis in quas feruntur ista excommunicationes.

306. Octaua excommunicationi subiiciuntur non modo qui quæ ad victum, sed etiam qui quæ ad alias vias necessitates spectant, impediunt deferri ad Romanam curiam, nisi iusta causa vel bona fide excuset.

307. Non subiiciuntur verò exigentes pedagiâ à talibus deferentibus, nec ipsi detrabentes id, quod deferunt pro aliqua particulari persona: aut tantummodo pecuniam quam habent in crumenis: nec nolentes sua vendere volentibus ea deferre ad Romanam curiam.

308. De personis, quarum vexatione nona excommunicatio incurratur.

309. Non est Necessarium vexationem inferri odio religionis vel Papæ, sed sufficit vt sciantur ire vel redire aut commorari apud Sedem Apostolicam.

310 Vexans tales pro criminibus qua commiserim in terra sua iurisdictionis, non incurrit.

311 Quis dicitur Romipeta, & qua requirantur ut ipsum ledendo decima excommunicatio incurritur: quæque non sufficiant.

305. **O**Crava excommunicatio fertur in sex genera personarum: quæ sunt i. impediens eos qui victualia, aliaue ad Romanæ curiæ usum necessaria deferunt, 2. inuadentes eosdem, 3. prohibentes ne talia ad Romanam curiam adducantur vel afferantur. 4. idem impediens, 5. perturbantes, ad eundem finem: nempe ut non sit qui talia deferat: postremò defensores talia facientium. Extenditur verò excommunicatio hæc, tam ad eos qui per se, quam qui per alios impediunt, inuadunt, &c. quacumque præfulgeant Ecclesiastica aut laicali dignitate.

304. Nona autem excommunicatio incurritur ob quinque actiones circa tria personarum genera. Imponitur enim illis, qui suâ, vel aliorum operâ interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, aut detinent venientes ad Sedem Apostolicam: item illis qui similia perpétrant in eos qui ab eadem Sede recedunt: ac demum illis, qui audent contra morantes in curia Romanâ, perpetrare similia, non habentes ad id iurisdictionem ordinariam vel delegatam.

Decima verò excommunicatio lata est in fauorem vrbis Romæ, vt ad eam liber sit accessus omnibus volentibus, visitare limina Sanctorum Apostolorum, Et principaliter incurritur ob quinque actiones: accessorice verò, ob tres. Imponitur enim primariò omnibus interficientibus, vulnerantibus, detinentibus, capientibus, seu deprædantibus Romipetas, seu peregrinos ad Romanam vrbem deuotionis causa accedentes, aut in ea morantes, vel ab ipsa recedentes. Secundariò verò illis, qui dederint auxilium, cõsiliu, vel fauorem, huiusmodi iniuriis inferendis.

Notanda circa 8. Excommunicationem.

#### SECTIO I.

306. **N**Otandum est autem primò circa excommunicationem octauam: in illam incurritur non modo illos, qui prohibent aut impediunt ad Romanam curiam deferri vinum, frumentum, oleum; animalia seu viua seu mortua; sed etiam qui fructus, ligna, telam, pannum, papyrum & similia: hoc enim indicant verba illa, seu alia ad usum Romanæ curiæ necessaria. Modicitas tamen in hac, sicut in aliis excusat ab hac excommunicatione, vt & à peccato mortali: quod intellige de temporis etiam modicitate: vt ne deferantur per vnâ horam: id quod à Graphiis notat in l. 4. decis. auresarum c. 8. num. 56. in fine.

Notandum est secundo, ex Caietan. in verbo Excommunicatione. 19. Armil. eodem verbo casu 15. & Nauarr. in Enchir. cap. 27. num. 64. neque in hac excommunicationem incurritur eum qui suis consulens, contrauenit prædictis. Maleficia enim proposito & voluntate distinguuntur: atque in eo voluntas illius est, suis consulere iusta de causa: non item, agere contra hanc prohibitionem. Exemplum est, si Dominus ne ciues proprij patiantur defectum notabilem in victualibus, prohibeat illa extrahi ex sua ditone, vel si Romana curia peste laboret, prohibeat ne quis se eo conferat volens reuerti: ne fellicet reuertens suos ciues postea inficiat. Idem tenent à Graphiis loco citat. & Georgius Sayrus alios recentiores citans in lib. 3. resauri casuum conscientia cap. 12. num. 4.

Notandum est tertio, quod cum per Romanam curiam non intelligatur Roma vel Romanus populus (quod etiam habet à Graphiis in præcedent. num. 95.) sed locus vbi est Sedes Apostolica, ac Summum Ecclesiæ tribunal, vbi agitantur lites auctoritate Papæ, vt Papa est; non comprehendit hæc censura, impediens, inuadentes, aut prohibentes eos, qui deferunt victualia non ad Romanam curiam, sed ad Romanum populum.

307. Notandum est quartò, quod in sua expositione Bullæ Cænae habet Alfonso à Vualdo numer. 70. neque in hac excommunicationem incurritur cogentem deferentes victualia ad usum curiæ Romanæ necessaria, soluere pedagag, & alia onera quæ ab aliis ita simili modo facientibus, soluuntur.

Valerij Tom. I. Pars II.

Ratio est: quia talis nullo antè memoratarum personarum genere propriè continetur. Adem dicendum est de eo qui molestia afficeret deferentem aliquid pertinens ad usum alicuius certæ personæ: quia talis quid non dicitur esse ad usum Romanæ curiæ. Id quod à Vualdo num. 74. etiam notat. Neque incurritur (prout idem consequenter num. 75. addit) illum qui prædicta victualia deferentem spoliaret tantum pecuniis quas habet in crumena: quia, vt supponimus, relinquit intacta ipsa victualia. Causa autem propter quam excommunicatio hæc incurritur, est sacrilegium quò offenditur Sedes Apostolica in suis victualibus, vt loco cit. monet Caiet. idem sequitur Sayrus in cit. n. 4. Addit verò Suarez ad 3. partem D. Thom. 10. 5. disput. 21. n. 64. eum qui non vult res suas vendere Romam deferendas, etiam si forte desint alia, non incurritur in hanc excommunicationem: quia illud in rigore, & ex proprietate vocis, non est impedire, ne ad Romanam curiam victualia deferantur. Neque lex prohibens tale impedimentum, cuiquam tollit libertatem vendi pro arbitrio re sua. Idem iudicium est de eo, qui res alienas emerit nisi id faceret intentione impediendi, ne ad Romanam curiam transmitterentur.

Notanda circa nonam excommunicationem.

#### SECTIO II.

308. **C**irca nonam excommunicationem verò notandum est primò, cum Tolto in sua explanatione, excommunicatione 7. dub. 1. per venientes ad Sedem Apostolicam, intelligi eos qui Summum Pontificem ad eum, siue sit Romæ siue alibi, habentes negotium, quidue aliud, quod mediante seu interueniente Papali auctoritate perficiendum est. Vnde etiam patet qui per recedentes à Sede Apostolica sint intelligendi. Per illos autem qui in Papali curia morantur, intelliguntur, vt idem author in sequenti dubio habet, ex Caiet. in verbo Excommunic. cap. 14. qui in Pontificia curia inseruiunt Papæ; siue immèdiatè siue etiam mediatè, vt inseruientes Cardinalibus, aut Episcopis, qui in curia tanquàm ministri seu officarij spirituales ad sunt ipsi Papæ, quatenus Papa est. Quæ reduplicatio additur ad distinctionem eorum qui sunt Papæ ministri seu officarij temporales, quatenus is est Rex. Papa enim, vt habet Nauarr. in commentario de datis & promissis pro iustitia vel gratia obtinendis, qui est vltimus secundum romi, dupliciter considerari potest: vno modo, quatenus est Summus Christi Vicarius in spiritualibus, & habet summam iurisdictionem spiritalem ab ipso Christo immèdiatè datam & receptâ iuxta cap. Nouit, De iudiciis, cuius explanationem proprio commentario idem author persequitur: altero modo, quatenus est Rex habens actu iurisdictionem laicam seu temporalem supremam Romanæ vrbis, & aliquot terrarum, adeptam donatione Sedi Apostolicæ facta à Constantino magno & aliis Imperatoribus aut Regibus. Ex quibus consequens est, esse ita accipiendam hanc censuram, vt per eam protegantur non quotquot sunt de familia Papæ, aut Cardinalium vel Episcoporum, qui illi in spiritualibus seruiunt in curia Romana: sed tantum illos qui officium aliquod in eadem curia habent, per quod eisdem Prælati seruiunt, ipsi quoque in spiritualibus Papæ mediatè seruire censeantur. Nam ceteri qui seruiunt illis in temporalibus tanquam dominis, non tribuitur hæc protectio, quæ nec seruientibus Papæ vt Regi, conceditur.

309. Notandum est secundo quod à Vualdo in sua expositione num. 81. attingit: cum Summus Pontifex hanc excommunicationem absolute & indistinctè ferat in eos qui interficiunt, mutilant, spoliant, &c. ad eam incurrendam necessarium non esse vt talis interfectio, mutilatio, spoliatio, &c. fiat in odium Christianæ religionis vel Papæ, vel recursus ad Sedem Apostolicam: sed sufficere vt is qui interficitur, mutilatur, spoliatur, capitur, aut detinetur, cognoscatur ex suo habitu aut colloquio, aut alia viâ; de illis esse qui Sedem Apostolicam ad eum aut ab ea recedunt, aut in ea morantur, causa negotiorum auctoritate eiusdem Sedis perficiendorum; ad quos ab iniuriis protegendos, non item alios etiam si euntes aut redeuntes, aut commorantes, vbi est Pontificia curia, lata hæc est censura, vt ex Caiet. Nauarrus notat in Enchir. cap. 27. num. 65. versu 1. Qui non est audiendus dum ibidem consequenter relict ab eodem Caiet. traditum in verbo Excommuni-

Hh 3

cat.

cat. cap. 14. non omnem qui in Romana curia morantem interficit, mutilat, spoliat, capit, aut detinet innodari hæc excommunicatione: sed tantum eum qui talia facit authoritativè: seu in talibus actionibus gerendo se pro Iudice, cum non sit. Non est inquam audiendus ob verba quæ habentur in posteriore parte huius clausulæ: cum dicitur. Nec non illos omnes qui iurisdictionem ordinariam vel delegatam à nobis vel à nostris Iudicibus non habentes, illam temere sibi vendicantes; familia contra morantes in eadem curia, audent perpetrare.

310. Notandum est tertio, quod à Vitaldo habet in seq. nu. 82. non incurere in hanc excommunicationem eum, qui in terra suæ ditionis iter agentem, vel commorantem negotiorum causa apud Sedem Apostolicam, cepit, detinuit &c. ob delictum ab ipso in eadem terra commissum. Ratio est quia talis tunc nec capitur, aut detinetur, nisi ut est delinquens & malefactor, cui Summus Pontifex non est censendus favere, sicut nec delicta fouere velle.

Notanda circa decimam excommunicationem.

SECTIO III.

311. Notandum est primò, Romipetam hic dici de omni eo, qui siue eques, siue pedes: & siue cum habitu peregrini, siue absque eo, Romam petit devotionis seu peregrinationis causa, atque tanquam peregrinus. Quod addo; quia, ut bene notat Caiet. in verbo Excommunic. cap. 13. Romæ habitans, etiam devotionis causa non est proprie Romipeta, aut peregrinus; & ideo in excommunicationem hanc non incurritis qui illum offenderit actionibus expressis in Bullæ clausula, quæ fulminatur.

Notandum est secundo, cum Iacob à Crapibus in cit. cap. 18. num. 100. ad excommunicationem hanc incurrendam quatuor requiri: primum est, ut offensus sit Romipeta seu peregrinus, qualem proposuimus: secundum, ut talis non accedat Romam causâ litis, vel curiositatis, & postea incidenter visitet limina Sanctorum Apostolorum: tertium, ut ipse qui offenditur, eat Romam vel ab ea recedat vel in ea moretur causa peregrinationis: quartum ut offendens probabiliter sciat offensum Romipetam esse seu peregrinum qualem prædiximus.

Non requiritur autem affectus odij in religionem Christianam, aut urbem Romanam quia hæc excommunicatio perinde ac præcedens fertur absolute & indistinctè. Adde, ab hac excommunicatione excusari eadem ratione, quæ præcedenti, eum qui Romipetam delinquentem in sua ditione, male mulctarit.

Notandum tertio, consequens esse ex dictis quod post Caiet. loco cit. habet Navarr. in Enchir. cap. 27. num. 66. eum qui ferit aliquem ante professionem Romanam, aut post reditum, aut peregrinantem ad alium locum, quantumvis in eo sit curia aut Sedes Apostolica, aut residentem Romæ etiam devotionis causa, non incidere in hanc censuram. De cuius materia extratitiquis canon Si quis Romipetas 24. quæst. 3. editus à Galixto Papa.

CAPVT XX.

De II. Excommunicatione in eos qui nocuerint S. R. E. Cardinalibus, & Episcopis, & de 12. in eos qui ad Romanam curiam in causis & negotiis suis recurrentes, ledunt per se, vel per alios: quæ feruntur his verbis.

II. Item excommunicatus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percipientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos Sedisque Apostolicæ Legatos vel nuncios, aut eos à suis diocesis, territorij, terris, seu dominiis eicientes: nec non ea mandantes vel rata habentes, seu præstantes eis auxilium, consilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se vel per alios, personas Ecclesiasticas quascumque, vel seculares ad Romanam curiam super eorum causis & negotiis recurrentes, ac illam in eadem curia profes-

quentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, aduocatos; procuratores & agentes: seu etiam auditores, vel iudices super dictis causis, vel negotiis deputatos; occasione causarum vel negotiorum huiusmodi occidunt, seu quoquo modo percipiunt, bonis spoliant; seu qui per se vel per alios directè vel indirectè delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare; aut in eisdem auxilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscumque præminentie & dignitatis fuerint.

S V M M A R I V M.

- 312. Causa ob quas, & persone in quas feruntur vndecima & duodecima excommunicatio.
- 313. Qui nomine Episcopi in priore clausula intelligantur, & quæ clausula ipsorum inducat vndecimam excommunicationem.
- 314. In eadem clausula posita quomodo capienda: & illius comparatio cum quibusdam Canonibus.
- 315. Requisita ad incurrendam duodecimam excommunicationem.
- 316. Qui intelliguntur nomine recurrentium ad Romanam curiam pro suis negotiis, proteelli per eandem excommunicationem.
- 317. Differentia inter procurantem, & procuratorem: & quæ dicatur Romana curia ac vis verbi, non verentur.
- 318. Notanda de verbis per alium, aut alios: directè aut indirectè.
- 319. An incurratur ipsa duodecima excommunicatio cum profectio causarum aut negotiorum in curia Romana, fuerit iniusta.

**M**ateria vndecimæ excommunicationis est facile. In quo offenditur Ecclesiam suis mēbris principalibus: puta Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis ac Sedis Apostolicæ Legatis vel Nunciis. Fertur autem principaliter quidem, in omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percipientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes tales personas: aut eas eicientes à suis diocesis, territorij, terris seu dominiis. Accessorie verò fertur in mandantes, aut rata habentes prædicta facta, seu præstantes ad ea auxilium, consilium, vel fauorem.

Materia verò duodecimæ excommunicationis ex Caiet. in verbo Excommunicatio cap. 15. est sacrilegium quo ex certa speciali causa, litis videlicet & negotij, offenduntur illi qui sunt sub protectione Sedis Apostolicæ. Quam offensionem, videm auctor ibidem aduertit, oportet non ex quacumque causa, sed occasione eiusmodi litium & negotiorum fieri. Personæ autem quæ ob idem sacrilegium (sive sit per se, siue per alium, siue directè siue indirectè ab eis commissum) innodantur hac excommunicatione: principales quidem sunt 1. occidentes 2. percipientes quoquo modo 3. spoliantes bonis sequentes personas, siue Ecclesiasticas, siue laicas: quæ sunt 1. recurrentes ad Romanam curiam super suis causis, & negotiis: 2. profectes in eadem curia causas suas & negotia, procurantes eadem 4. negotiorum gestores. 5. Aduocatos 6. Procuratores & agentes, 7. Auditores vel Iudices deputatos supradictis causis & negotiis. Accessorie verò personæ sunt, prædicta delicta siue per se siue per alios, & siue directè, procurantes, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentes, cuiuscumque dignitatis vel præminentie fuerint.

Notanda circa vndecimam excommunicationem.

SECTIO PRIOR.

**P**ro pleniore intelligentia eorum quæ ad II. excommunicationem pertinent, cōsulenda erit appendix ad calcem primi libri præcedentis addita, continens explicationem cap. Si quis foedente diabolo 17. q. 4. quæ enim spectant ad ad excommunicationem illicitam ob percussione Clerici vel Monachi, pertinent quoque ad hanc ipsam vndecimam, quæ cenferi potest illius quædam species restricta personarum respectu: tam earum pro quibus fertur, quæ sunt tantū principales Clerici: quæ carū contra quas fertur: quæ sunt non omnes iniicientes manus violentas in eosdem Clericos principales; sed interficientes, mutilantes, aut aliud antedictorum perpetrantes in illos. Addenda verò sunt nonnulla peculiariora.

Primum est, pro quo multis aut hores referunt Alphonsus à Vitaldo in